

Problems Experienced in Post-Disaster Temporary Shelter Units: The Case of Hatay/Iskenderun

Betül İrem Tarakci ¹ , İsmail Emre Kavut ²

¹ Iskenderun Technical University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, 31000 Hatay, Türkiye

² Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, 34427 İstanbul, Türkiye

Keywords

Disaster, Earthquake, Temporary shelter, Kahramanmaraş earthquakes, Hatay

Highlights

- * Analysing the basic problems of container shelter units after a disaster
- * Analysing and determining the experiences of disaster victims about container life through field studies
- * The importance of developing user-oriented solutions to basic problems

Aim

The study aims to identify design and utilisation problems in container shelter units

Location

This study has implemented in a field area Hatay/ Iskenderun AFAD container city

Methods

In qualitative research, field studies, observation, document review and semi-structured questionnaire were applied and the data were analysed with NVivo

Results

The findings point to basic problems such as insufficient accommodation areas, infrastructure deficiencies, comfort and hygiene problems

Supporting Institutions

The authors declared that this study has used no support data from other institutions

Financial Disclosure:

The authors declared that this study has received no financial support

Peer-review

Externally peer-reviewed

Conflict of Interest:

The authors have no conflicts of interest to declare

How to cite:

Tarakci B.I., Kavut I.E., 2025. Problems Experienced in Post-Disaster Temporary Shelter Units: The Case of Hatay/Iskenderun, Turk Deprem Arastirma Dergisi 7(2), 321-334, DOI:10.46464/tdad.1648044.

Manuscript

Research Article

Received: 27.02.2025

Revised: --

Accepted: 19.04.2025

Printed: 30.08.2025

DOI

10.46464/tdad.1648044

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International Non-Commercial License

Corresponding Author

Betül İrem Tarakci

Email: betuliremtemiz@outlook.com

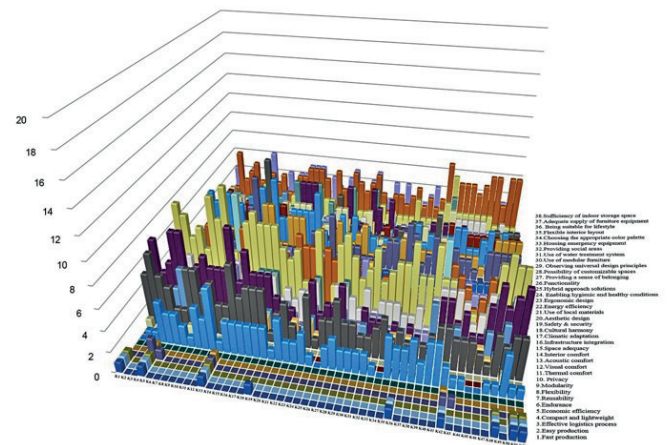

Figure
Interface for data in NVivo program

Afet Sonrası Geçici Barınma Birimlerinde Yaşanan Sorunlar: Hatay/İskenderun Örneği

Betül İrem Tarakçı ¹ , İsmail Emre Kavut ²

¹ İskenderun Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, 31000 Hatay, Türkiye

² Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü, 34427 İstanbul, Türkiye

ÖZET

Afet sonrası barınma, afet yönetiminde kritik öneme sahiptir. Türkiye'nin deprem kuşağında yer alması, geçici barınma birimlerinin tasarımı ve kullanımına yönelik araştırmaları gerekli kılmaktadır. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri, konteyner yaşamına dair deneyimlerin analiz edilmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu çalışma, konteyner barınma birimlerindeki tasarım ve kullanım sorunlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırmada saha çalışmaları, gözlem, doküman inceleme ve yarı yapılandırılmış anket uygulanarak veriler NVivo ile analiz edilmiştir. Bulgular, barınma alanlarının yetersizliği, altyapı eksiklikleri, konfor ve hijyen sorunları gibi temel problemlere işaret etmektedir. Sonuç olarak, geçici barınma birimlerinin etkinliğini artırmak ve afetzedelerin yaşam standartlarını iyileştirmek için konteyner tasarım ve uygulamalarında bütüncül bir yaklaşım benimsenmelidir. Afetzedelerle yapılan görüşmeler ve analizler doğrultusunda, kullanıcı odaklı kısa, orta ve uzun vadeli iyileştirmelerin bu sorunlara çözüm sağlayacağı açıktır.

Anahtar Kelimeler

Afet, Deprem, Geçici Barınma, Kahramanmaraş depremleri, Hatay

Öne Çıkanlar

- * Afet sonrası konteyner barınma birimlerinin temel sorunlarının incelenmesi
- * Afetzedelerin konteyner yaşamına dair deneyimlerinin saha çalışmalarıyla analiz ve tespiti
- * Temel problemlere yönelik kullanıcı odaklı çözüm önerilerinin geliştirilmesinin önemi

Makale

Araştırma Makalesi

Geliş: 27.02.2025

Düzeltilme: --

Kabul: 19.04.2025

Basım: 30.08.2025

DOI

10.46464/tdad.1648044

Sorumlu yazar

Betül İrem Tarakçı

E-posta:

betuliremtemiz@outlook.com

Problems Experienced in Post-Disaster Temporary Shelter Units: The Case of Hatay/Iskenderun

Betül İrem Tarakçı ¹ , İsmail Emre Kavut ²

¹ Iskenderun Technical University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, 31000 Hatay, Türkiye

² Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Architecture, Department of Interior Architecture, 34427 İstanbul, Türkiye

ABSTRACT

Post-disaster sheltering is crucial in disaster management. Türkiye's location on earthquake-prone geography makes research on temporary shelter design vital. The 6 February 2023 Kahramanmaraş earthquakes highlighted the need to improve container living. This study identifies design flaws and utilisation issues in container shelters based on real-life observations. In this qualitative research, field studies, direct observation, document reviews, and semi-structured questionnaires were used. Data were analysed using NVivo software to explore challenges. Findings reveal issues such as insufficient space, poor infrastructure, and hygiene problems. The study emphasizes a holistic approach to container design to enhance temporary shelters and disaster victims' quality of life. Through interviews and analysis, the research suggests short, medium, and long-term user-focused improvements for sustainable solutions.

Keywords

Disaster, Earthquake, Temporary shelter, Kahramanmaraş earthquakes, Hatay

Highlights

- * Analysing the basic problems of container shelter units after a disaster
- * Analysing and determining the experiences of disaster victims about container life through field studies
- * The importance of developing user-oriented solutions to basic problems

Manuscript

Research Article

Received: 27.02.2025

Revised: --

Accepted: 19.04.2025

Printed: 30.08.2025

DOI

10.46464/tdad.1648044

Corresponding Author

Betül İrem Tarakçı

Email:

betuliremtemiz@outlook.com

Kızılhaç ve Kızılay Federasyonu (IFRC), Birleşmiş Milletler Kurumları ve ulusal hükümetler gibi güvenilir kaynaklardan elde edilen verileri içermekte olup, afetlerin mekânsal ve zamansal analizine yönelik kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır (Usta 2023). 20'nci yüzyılın başından itibaren meydana gelen büyük depremler sonucunda Türkiye'de 147.000'den fazla

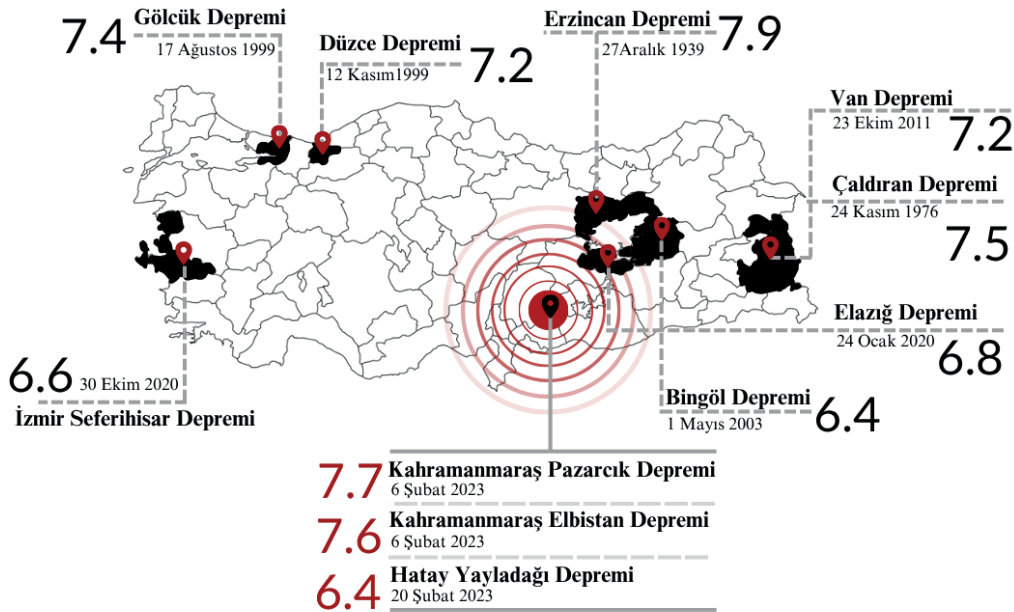
insan hayatını kaybetmiş, 1 milyondan fazla kişi evsiz kalmıştır (EM-DAT 2024). Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın raporlarına göre, Türkiye depremlerden en fazla zarar gören ülkeler arasında yer almakta olup, tarihsel süreçte yaşanan büyük depremler ülkenin afet risk yönetimi açısından öncelikli bir konu olduğunu göstermektedir (Tablo 1) (SBB 2023).

Tablo 1: Türkiye Deprem Tarihçesi (SBB 2023)
Table 1: Earthquake History of Türkiye (SBB 2023)

Yer	Tarih	M _w	Şiddet	Yer	Tarih	M _w	Şiddet
Pütürge-Malatya	04.12.1905		IX	Abant-Bolu	25.05.1957		
Şarköy-Tekirdağ	09.08.1912		X	Karacabey-Bursa	06.10.1964		
Burdur	03.10.1914		IX	Varto-Muş	19.08.1966		
Tokat	24.01.1916			Adapazarı-Sakarya	22.07.1967		
Ayvalık-Balıkesir	18.11.1919		IX	Bartın Açıkları	03.09.1968		
Köprüköy-Erzurum	13.09.1924		IX	Alaşehir-Manisa	28.03.1969		
Kaş Açıkları	18.03.1926		X	Çavdarhisar-Kütahya	28.03.1970		
Datça Açıkları	26.06.1926		IX	Bingöl	22.05.1971		
Kaman-Kırşehir	19.04.1938			Lice-Diyarbakır	06.09.1975		
Dikili-İzmir	22.09.1939			Çaldıran-Van	24.11.1976	7.0	
Çayırli-Erzincan	26.12.1939			Narman-Erzurum	30.10.1983	6.6	
Erbaa-Tokat	20.12.1942			Erzincan	13.03.1992	6.6	
Adapazarı-Sakarya	20.06.1943			Gölcük-Kocaeli	17.08.1999	7.6	
Ilgaz-Çankırı	26.11.1943			Düzce-Bolu	12.11.1999	7.1	
Gerede-Bolu	01.02.1944			Sultandağı-Afyon	03.02.2002	6.5	
Edremit Açıkları	06.10.1944			Merkez-Van	23.10.2011	7.1	IX
İzmir Açıkları	23.07.1949			Bodrum Açıkları	21.07.2017	6.5	VII
Tercan-Erzincan/Yedisu-Bingöl	17.08.1949			Elâzığ-Sivrice	24.01.2020	6.8	IX
Çerkeş-Çankırı	13.08.1951			İzmir Seferihisar Açıkları	30.10.2020	6.6	VIII
Yenice-Gönen-Çanakale	18.03.1953			Kahramanmaraş Pazarcık	06.02.2023	7.7	XI
Söke-Aydın	16.07.1955			Kahramanmaraş Elbistan	06.02.2023	7.6	X
Akdeniz	25.04.1957			Hatay Defne	20.02.2023	6.4	IX

Söz konusu rapora göre, 1900-2023 yılları arasında can kaybı veya yapısal hasara neden olan toplam 269 deprem kaydedilmiştir. Bu depremler arasında en büyük yıkıma ve can kaybına neden olanlar sırasıyla 2023 Kahramanmaraş, 1939

Erzincan ve 1999 Gölcük merkezli Marmara depremleridir (SBB 2023). Şekil 2'de harita üzerinde Türkiye'de meydana gelen can ve mal kaybının yaşandığı depremler, konumları, tarihleri ve deprem büyüklüğü gösterilmiştir.

Şekil 2: Türkiye'de meydana gelen depremler
Figure 2: Earthquakes in Türkiye

Türkiye’de yakın tarihte meydana gelen en yıkıcı sismik olaylardan biri, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri olmuştur. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) Deprem Dairesi Başkanlığı (DDB) verilerine göre, Kahramanmaraş’ın Pazarcık ilçesinde saat 04:17’de Mw 7.7 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiş, aynı gün saat 13:24’te Elbistan ilçesinde Mw 7.6 büyüklüğünde ikinci bir büyük deprem gerçekleşmiştir (AFAD 2023). Bu depremler, Hatay, Gaziantep, Malatya, Diyarbakır, Kilis, Şanlıurfa, Adıyaman, Osmaniye, Adana ve Elazığ illerini doğrudan etkilemiş ve ağır yıkımlara neden olmuştur. Afet yönetimi kapsamında hükümet, 11 ilde olağanüstü hal (OHAL) ilan etmiş, ayrıca Bingöl, Kayseri, Mardin, Tunceli, Niğde ve Batman illeri de afet bölgesi olarak tanımlanmıştır. Bunun yanı sıra, 20 Şubat 2023 tarihinde Hatay’ın Yayladağı ilçesinde Mw 6.4 büyüklüğünde bir başka deprem daha meydana gelmiştir (AFAD 2023). Büyük ölçekli sarsıntılar sonrasında bölgede artçı depremler devam etmiş, 6 Mayıs 2023 tarihine kadar toplam 33.591 artçı deprem kaydedilmiştir. Bu durum, bölgedeki sismik aktivitenin yüksek seviyede seyrettiğini ve depremlerin uzun vadeli etkiler yarattığını göstermektedir. Bu büyük depremler, Türkiye’nin afet yönetimi politikaları

açısından kritik bir dönüm noktası oluşturmuş ve bölgesel afet direncinin artırılması yönünde kapsamlı çalışmaların yürütülmesini zorunlu hale getirmiştir.

Resmi verilere göre, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri sonucunda 50.783 kişi hayatını kaybetmiş, 115.353 kişi yaralanmış ve 37.984 bina tamamen yıkılmıştır. Bu veriler, söz konusu depremlerin Türkiye’deki büyük depremler arasında en yüksek can ve mal kaybına neden olan afetlerden biri olduğunu ortaya koymaktadır. Karşılaştırmalı olarak, 1939 Erzincan Depremi’nde 32.968 kişi, 1999 Kocaeli Depremi’nde ise 17.480 kişi hayatını kaybetmiştir (AFAD 2023). Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu’na (SBB 2023) göre, depremden doğrudan etkilenen 11 ilde toplam 5 milyon 649 bin 317 konut bulunmakta olup, bunların 1 milyon 929 bin 313’ü farklı derecelerde hasar görmüştür. En yüksek hasar oranları sırasıyla Adıyaman (%68.1), Kahramanmaraş (%57.8), Malatya (%55.6) ve Hatay (%50.8) illerinde kaydedilmiştir (SBB 2023). Bu veriler, Kahramanmaraş Depremlerinin yalnızca yerel ölçekte değil, ulusal düzeyde de derin sosyoekonomik etkiler yarattığını ve Türkiye’nin afet yönetimi politikalarının yeniden değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir (Şekil 3).

Şekil 3: Hatay’da depremin etkileri
Figure 3: Earthquake effects in Hatay

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB) tarafından yapılan hasar tespit çalışmalarına göre, 518.009 konutun acil yıkılması gerektiği veya ağır hasarlı olduğu, 131.577 konutun orta hasarlı, 1.279.727 konutun ise az hasarlı olduğu belirlenmiştir. Bu veriler doğrultusunda, 2.273.551 kişinin doğrudan barınma sorunu yaşadığı tespit edilmiştir (SBB 2023). Deprem bölgesindeki olumsuz koşullar, barınma sorununu daha da derinleştirmiştir (SBB 2023). Mimarlar Odası’nın 6 Şubat 2023 Depremleri Raporu’na göre, afet sonrası barınma yönetimi sürecinde geçmiş afetlerde kullanılan yöntemler uygulanmaya devam etmiştir. Öncelikli olarak çadır kentler kurulmuş, ardından konteyner ve prefabrik yapılar ile geçici yerleşim alanları oluşturulmuştur. Ancak, bu çözümlerin mevsimsel koşullara ve uzun vadeli barınma gereksinimlerine uygunluğu tartışmalı kalmıştır (Mimarlar Odası 2023). Örneğin, 20 Nisan 2023’te Kahramanmaraş Pazarcık’ta meydana gelen fırtına ve hortum nedeniyle çadırların büyük ölçüde zarar görmesi ve can kayıplarının yaşanması, geçici barınma politikalarının yetersizliğini bir kez daha ortaya koymuştur (Mimarlar Odası 2023). Konteyner

yerleşimlerinin planlama ve altyapı eksiklikleri nedeniyle zamanında tamamlanamadığı, özellikle yaz aylarında yüksek sıcaklıkların yaşanabilirlik açısından ciddi sorunlar doğurduğu belirtilmektedir. Ayrıca, verimli tarım arazilerinin geçici yerleşimler için kullanılması, ekolojik ve ekonomik sürdürülebilirlik açısından risk teşkil etmektedir (Mimarlar Odası 2023). Hatay gibi ağır yıkımın yaşandığı bölgelerde, çadır ve konteyner alanlarının plansız şekilde kentin çeşitli noktalarına dağılması, temel altyapı hizmetlerinin yetersiz kalmasına ve toplumsal düzenin bozulmasına yol açmıştır. Geçici barınma alanlarında hijyen, güvenlik ve temel hizmetlerin sağlanamaması, afet sonrası yaşam koşullarını daha da zorlaştırmıştır. Deprem sonrası yeniden yapılanma sürecinde, geçici konut çözümlerinin yalnızca fiziksel ihtiyaçları karşılamakla kalmayıp, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliği de gözetmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Acerer 1999). Ancak mevcut uygulamalar, bu gereklilikleri tam anlamıyla karşılamakta yetersiz kalmış olup, afet yönetiminde daha kapsamlı ve uzun vadeli planlamaların gerekliliğini ortaya koymaktadır.

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinin ardından kullanılan geçici barınma birimlerinde karşılaşılan temel sorunların tespit edilmesi, bu sorunlara yönelik etkili çözümler geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir. Konteyner yaşam alanlarının tasarımı, afetzedelerin ihtiyaç ve beklentilerini merkeze alan kullanıcı odaklı bir yaklaşım benimsenmelidir (Tarakçı ve Kavut 2024). Bu doğrultuda, çalışmanın temel amacı, deprem sonrası konteyner kentlerde yaşayan afetzedelerle yapılan görüşmeler aracılığıyla mevcut barınma koşullarına ilişkin sorunları tespit etmektir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, kısa, orta ve uzun vadeli çözüm önerileri geliştirilerek Türkiye'nin afet yönetimi ve barınma politikalarına katkı sağlanabilir. Böylece, afet sonrası geçici barınma süreçlerinin daha etkin planlanmasına yönelik ulusal stratejilerin oluşturulmasına bilimsel bir temel sunulabilecektir.

2. YÖNTEM

Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden saha taraması modeli benimsenerek, yerinde görüşme, gözlem ve doküman inceleme teknikleri kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, bireylerin toplumsal sistem içerisindeki anlam dünyalarını keşfetmeye yönelik bilgi üretme süreçleri olarak değerlendirilmektedir (Özdemir 2010). Araştırmada, çevresel, süreç ve algısal veriler toplanmış; bu veriler, saha çalışmaları kapsamında yarı yapılandırılmış görüşmeler, gözlem ve doküman analizi ile elde edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek 2008). Çalışma alanı olarak, 6 Şubat 2023 depreminden en çok etkilenen Hatay ili seçilmiş ve burada yaşayan afetzedelerle AFAD konteyner kentinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışma alanının sınırları ise Hatay'ın İskenderun ilçesinde İskenderun Teknik Üniversitesi merkez kampüsün çevresinde yer alan konteyner kentler olarak belirlenmiştir (Şekil 4).

Şekil 4: Hatay / İskenderun'un Konumu

Figure 4: Location of Hatay / Iskenderun

Araştırmanın örneklemi, İskenderun Teknik Üniversitesi yakınında yer alan AFAD konteyner kentinde yaşayan afetzedelerden oluşmaktadır. Bu alanın seçilmesindeki temel neden, deprem sonrası kullanıma açılan konteynerlerde afetzedelerin yaklaşık 1.5 yıldır ikamet etmeleri ve diğer konteyner kentlerle benzer fiziksel özelliklere sahip olmasına rağmen, kullanıcılar tarafından gerçekleştirilen mekânsal düzenlemeler sonucunda belirgin farklılıklar göstermesidir. Çalışmaya katılım kriterleri; 6 Şubat 2023 depremini doğrudan deneyimlemiş olmak, AFAD konteyner kentinde ikamet etmek, sözlü ifade yetisine sahip olmak ve 18 yaş ve üzeri bireylerden oluşmak şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın yürütüldüğü konteyner kentte toplam 270 konteyner bulunmaktadır. Görüşmeler, afetzedelerin geçici barınma birimleriyle ilgili deneyimlerini ve karşılaştıkları sorunları anlamaya yönelik önemli veriler sunmuştur. Kullanıcı deneyimlerine dayalı gözlemler, mekânsal müdahalelerin ve adaptasyon süreçlerinin değerlendirilmesine katkı sağlamıştır (Karataş 2015). Doküman analizi kapsamında, geçici barınma birimlerine ilişkin mevcut raporlar, belgeler ve görseller incelenmiştir. Saha çalışmaları sırasında fiziksel ve yapı çevreye ilişkin verilerin toplanabilmesi amacıyla yerinde gözlem, yüz yüze görüşme, doküman analizi, not alma ve fotoğraf çekimi gibi nitel veri toplama teknikleri kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek 2008). Elde edilen nitel veriler, sistematik bir içerik analizi sürecinden geçirilerek NVivo yazılımı aracılığıyla

analiz edilmiştir. NVivo, nitel verilerin sistematik bir şekilde işlenmesine ve kodlama süreçlerinin görselleştirilmesine olanak tanıyan bir analiz yazılımıdır (Bazeley ve Jackson 2013). Bu yazılım, nitel verilerin daha ayrıntılı incelenmesine imkân tanıyarak, araştırmacılara verileri düzenleme, analiz etme ve yorumlama süreçlerinde destek sağlamaktadır. Türkçede de NVivo olarak bilinen bu yazılım, nitel veri analizlerinde yaygın olarak tercih edilmekte olup, araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmaktadır. Bu analiz süreci, afet sonrası kullanıcı-çevre-mekân ilişkisini kapsamlı bir şekilde anlamaya katkıda bulunmuştur.

3. BULGULAR

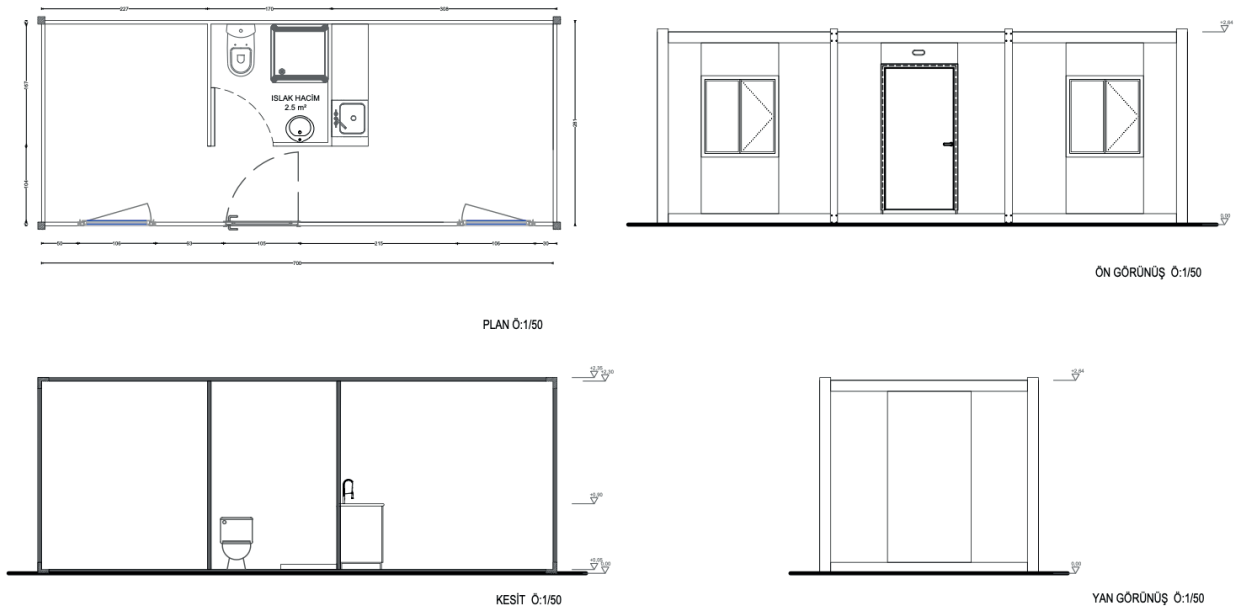
Bu çalışmada, 25 Mayıs - 3 Haziran 2024 tarihleri arasında ilk saha ziyareti gerçekleştirilmiştir. Araştırma öncesinde, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu'ndan ve İskenderun Kaymakamlığı'ndan gerekli izinler alınmıştır. İlk ziyarette, yüz yüze bireysel görüşmeler ve gözlemler gerçekleştirilmiş, bu süreç kapsamında önemli veriler elde edilmiştir (Şekil 5). Gözlem yöntemi, sonraki aşamada uygulanacak anket formunda eksik kalabilecek kullanıcı, konut ve çevreye ilişkin ek bilgilerin toplanmasına katkı sağlamıştır. Bu süreç, fotoğraf, video, çizimler ve yazılı tespitler aracılığıyla desteklenerek kapsamlı bir veri seti oluşturulmuştur.

Şekil 5: İskenderun konteyner kentine Saha ziyareti I
Figure 5: Site visit to Iskenderun container city I

Saha görüşmeleri kapsamında alana yönelik kapsamlı gözlemler gerçekleştirilmiş, birimin teknik özellikleri detaylı biçimde incelenmiş ve ilgili dokümanlarla doğrulanmıştır.

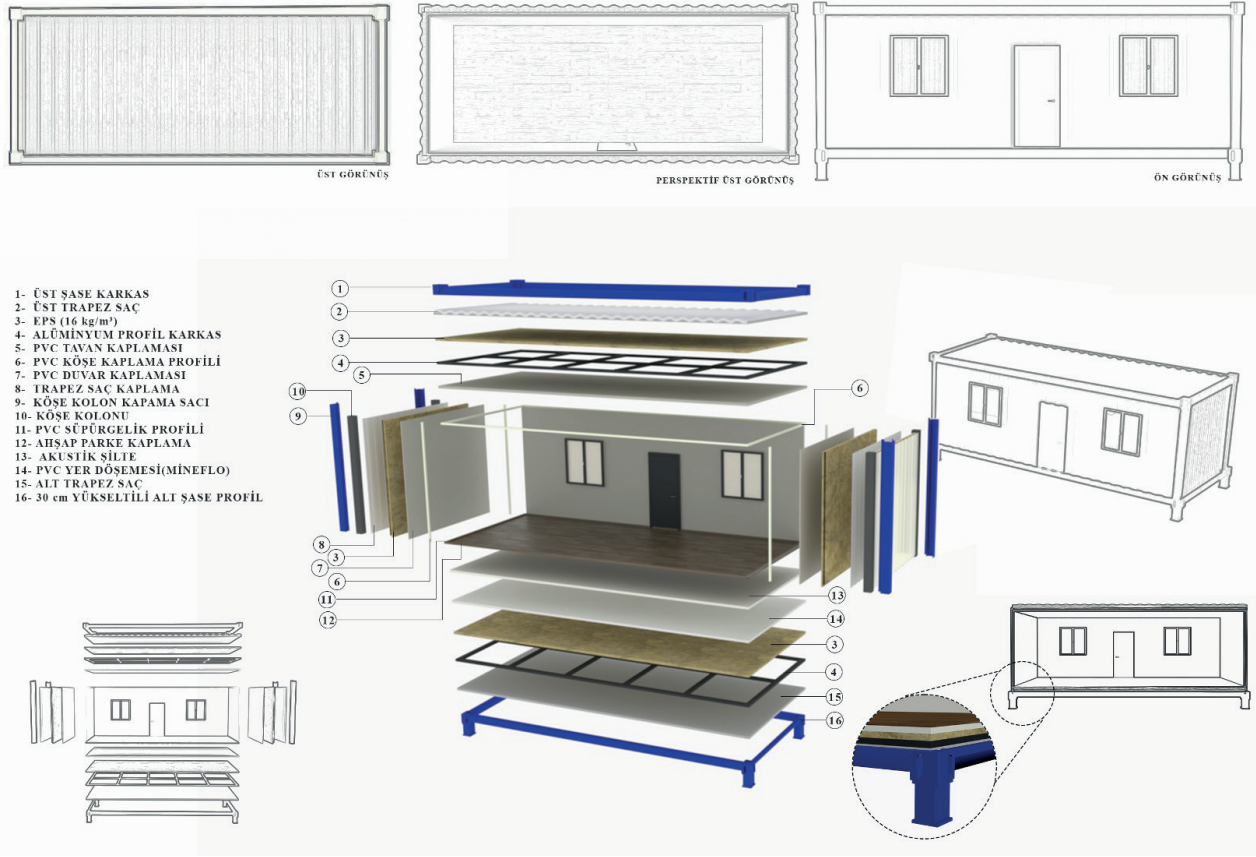
İkinci saha görüşmesi öncesinde, temel sorunların tespit edilmesi amacıyla konteynerlerin mevcut teknik özellikleri iki ve üç boyutlu teknik çizimlerle görselleştirilmiştir (Şekil 6).

Şekil 6: Temel modülün 2 boyutta Çizimi
Figure 6: Sketch of the basic module in 2 dimensions

Bu süreçte, öncelikle iki boyutlu tasarım aşamasında modülün genel formu ve ölçüleri belirlenmiş, plan ve kesit analizleri yapılmış ve teknik çizimler oluşturulmuştur. AFAD Konteynerleri farklı kullanım amaçlarına yönelik çeşitli tiplerde üretilmektedir. Bu bağlamda, temel modül ele alındığında içerisinde temel yaşam alanlarını oluşturan banyo, tuvalet, mutfak, yaşam ve uyku alanları yer almaktadır.

Ardından, üç boyutlu modelleme sürecine geçilerek, bilgisayar destekli tasarım (CAD) yazılımları aracılığıyla yapısal detaylandırmalar gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte, malzeme seçimi, modülün taşıyıcı sistem özellikleri ve üretim teknikleri detaylı şekilde analiz edilmiştir. Teknik detaylandırma kapsamında, kullanılan malzemeler, bağlantı elemanları ve yapısal bütünlük açısından değerlendirilen bileşenler ayrıntılı olarak incelenmiştir (Şekil 7).

Şekil 7: Temel konteyner modülünün detay çizimi
Figure 7: Detail sketch of the basic container module

Oluşturulan teknik çizim, prefabrik bir konteyner modülünün detaylı yapısını göstermektedir. Konteynerin üst kısmında, üst şase karkas, üst trapez saç, EPS (16 kg/m³), alüminyum profil karkas ve PVC tavan kaplaması bulunmaktadır. Yan duvarlarda ise PVC duvar kaplaması, trapez saç kaplama, köşe kolon kapama sacı, köşe kolonları ve PVC köşe kaplama profili yer almaktadır. Zemin kısmında ahşap parke kaplama, PVC yer döşemesi (Mineflo), alt trapez saç ve 30 cm yükseltili alt şase profili mevcuttur. Konteynerin iç kısmında ayrıca PVC süpürgelik profili ve akustik şilte bulunmaktadır (Şekil 7). İç mekanda ise temin edilen malzemeler; 1 adet tava, 2 adet tencere, 10 adet battaniye, 1 adet temizlik seti, 1 adet çamaşır leğeni, 1 adet faras, 2 adet elektrikli soba, 4 adet nevresim takımı, 1 adet tas, 5 adet yastık, 1 adet su bidonu, 2 adet halı, 3 adet tek kişilik yatak, 1 adet çift kişilik yatak, 1 adet süpürge,

1 adet yemek takımı (5 kişilik), 1 adet çamaşır kurutma askısı, 1 adet ofis tipi mini buzdolabı, 1 adet termosifon, 1 adet vantilatör (iklime göre), ihtiyaç kadar perde, 1 adet çöp kovası ve 1 adet 3 metre kablolu üçlü priz olduğu tespit edilmiştir.

4-6 Haziran 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilen ikinci saha ziyaretinde, konteyner kentte yaşayan afetzedelere yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla anket uygulanmıştır (Şekil 8). Çalışma grubu, Hatay/İskenderun AFAD Konteyner Kenti'nde bulunan 52 farklı konteyner biriminde yaşayan bireylerden oluşmuş olup, toplamda 105 kişi (her haneden ortalama iki kişi) görüşmelere katılım sağlamıştır. Görüşmeler 20 ila 40 dakika arasında değişmiş ve ortalama 30 dakika sürmüştür. Katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuş ve her birey "K1, K2, K3..." şeklinde kodlanmıştır.

Şekil 8: İskenderun konteyner kentine Saha ziyareti II
Figure 8: Site visit to Iskenderun container city II

Saha çalışmaları sırasında veri toplama süreçlerine katkıda bulunan konteyner kent sakinlerine ve görevlilere teşekkür edilmiştir. Elde edilen veriler, afet sonrası yaşam koşullarını anlamaya yönelik önemli bulgular sunmuş ve katılımcıların

deneyimlerini akademik bir çerçevede analiz etmeye imkân tanımıştır. Tablo 2'de yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanan katılımcı grubun demografik bilgilerinin bir kısmı örnek olarak sunulmuştur.

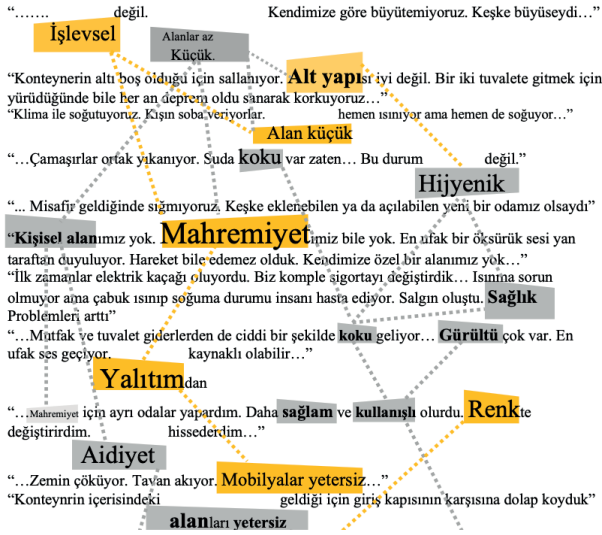
Tablo 2: Çalışma kapsamında görüşme yapılan katılımcı grubun bir kısmı
Table 2: Some of the participant group interviewed within the scope of the study

AFAD KONTAYNER KENT KATILIMCI GRUP									
K1	Lisans Emekli Erkek/56 3	Eğitim Durumu Çalışma Durumu Cinsiyet & Yaş Hane Nüfusu	Ortaokul Ev Hanımı Kadın/62 3	K2	K3	Ortaokul Emekli Kadın/52 6	Eğitim Durumu Çalışma Durumu Cinsiyet & Yaş Hane Nüfusu	- En Hanımı Kadın/45 4	K4
K5	- Ev Hanımı Kadın/51 4	Eğitim Durumu Çalışma Durumu Cinsiyet & Yaş Hane Nüfusu	- Memur Erkek/35 1	K6	K7	- Ev Hanımı Kadın/48 1	Eğitim Durumu Çalışma Durumu Cinsiyet & Yaş Hane Nüfusu	- Özel Sektör Kadın/42 4	K8
K9	- Memur Erkek/35 3	Eğitim Durumu Çalışma Durumu Cinsiyet & Yaş Hane Nüfusu	- Özel Sektör Erkek/43 5	K10	K11	- Ev Hanımı Kadın/47 6	Eğitim Durumu Çalışma Durumu Cinsiyet & Yaş Hane Nüfusu	- İşçi Kadın/43 5	K12
K13	- İşçi Erkek/38 2	Eğitim Durumu Çalışma Durumu Cinsiyet & Yaş Hane Nüfusu	- İşçi Kadın/42 5	K14	K15	- Ev Hanımı Kadın/35 5	Eğitim Durumu Çalışma Durumu Cinsiyet & Yaş Hane Nüfusu	Lisans Güvenlik Amiri Erkek/42 2	K16
K17	- Emekli Kadın 72 2	Eğitim Durumu Çalışma Durumu Cinsiyet & Yaş Hane Nüfusu	- Emekli Kadın/46 3	K18	K19	- Güvenlik Erkek/42 5	Eğitim Durumu Çalışma Durumu Cinsiyet & Yaş Hane Nüfusu	- Çalışmıyor Kadın/34 3	K20

AFAD Konteyner Kenti'nde yaşayan 52 kişilik örneklem grubuna ilişkin demografik veriler incelendiğinde, katılımcıların 31'inin kadın (%59.62), 21'inin ise erkek (%40.38) olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumu verileri doğrultusunda, katılımcıların 1'inin lisans (%1.92), 1'inin lise (%1.92) ve 1'inin ortaokul mezunu (%1.92) olduğu; ancak 49'unun eğitim seviyesinin bilinmediği (%94.23) tespit edilmiştir. Çalışma durumu incelendiğinde, katılımcıların 1'inin emekli (%1.92), 6'sının ev hanımı (%11.54), 2'sinin memur (%3.85), 1'inin özel sektör çalışanı (%1.92) ve 1'inin işçi (%1.92) olduğu belirlenmiştir; ancak 41'inin çalışma durumuna ilişkin verinin mevcut olmadığı (%78.85) saptanmıştır. Ayrıca, konteyner kentindeki hane nüfusu ortalaması 4 kişi olarak hesaplanmıştır.

52 kişiye uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu, konteyner kentte yaşayan depremzede bireylerin deneyimlerini detaylı bir şekilde anlamak amacıyla hazırlanmıştır. Bu form, katılımcıların konteyner yaşam alanlarını kullanırken karşılaştıkları sorunlar, zorluklar ve yaşam tarzları gibi çeşitli konuları kapsamaktadır. Ayrıca, konteynerlerin uygunluğu, süreçte gerçekleştirilen mekânsal müdahaleler ve mevsimsel kullanımlarla ilgili yaşanan durumlar da görüşmelerde ele alınmıştır. Bu görüşmeler, 6 Haziran 2024 tarihinde tamamlanmıştır. Bu yaklaşım, afetzedelerin yaşadığı koşulları daha iyi anlamak ve geçici barınma sorunlarının belirlenmesine yönelik veriler elde etmek için kritik bir adım olmuştur.

Afetzedelerle gerçekleştirilen görüşmelerde, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla katılımcılara toplam 21 soru yöneltilmiştir. Görüşmeler sonrasında elde edilen veriler, araştırmacı tarafından analiz edilerek tekrar eden kodlar belirlenmiştir. Kodlama süreci öncelikle yazar tarafından gerçekleştirilmiş olup, veri güvenilirliğini sağlamak amacıyla ek bir doğrulama süreci uygulanmıştır. Bu kapsamda, bir öğretim üyesi, bir yüksek lisans öğrencisi ve bir öğretim elemanından oluşan bağımsız bir değerlendirme grubu tarafından kodlama işlemi tekrar edilmiştir. Kodlama sürecinde, farklı kodlayıcılar arasındaki uyum düzeyini belirlemek amacıyla kodlayıcılar arası uyum katsayısı hesaplanmıştır. Bu yöntem, farklı değerlendiriciler arasındaki tutarlılığın analiz edilmesini sağlayarak verilerin güvenilirliğinin artırılmasına katkıda bulunmaktadır. Literatürde yaygın olarak kabul edildiği üzere, kodlama güvenilirliği açısından %75 ve üzerindeki katsayılar geçerli ve yeterli kabul edilmektedir. Çalışmada, yazar ve bağımsız değerlendirme grubu birbirlerinden bağımsız olarak seçilen beş yarı yapılandırılmış görüşme formu (K1, K2, K3, K4 ve K5) üzerinden kodlama işlemini gerçekleştirmiş ve içerik analizini uygulamıştır. Kodlama güvenilirliğinin hesaplanmasında, kullanılan analiz programının sunduğu güvenilirlik hesaplama ara yüzü aracılığıyla yazar ile değerlendirme grubu arasındaki kodlama uyumu %85 olarak belirlenmiştir. Bu sonuç, gerçekleştirilen kodlama sürecinin yüksek derecede tutarlı olduğunu göstermektedir. Güvenirliğin sağlanmasının ardından, kodlama sürecine yazar tarafından tek başına devam edilmiştir. Şekil 9'da görüşme formuna ait bazı cevaplar ve bu cevaplara ilişkin belirlenen kodlar görselleştirilmiştir.

“... **Ses yalıtımı** yok. Sokakla evimiz bir halde. Yan konteynerde yaşayanla aynı yerde yaşar gibiyiz her şey duyuluyor. Komşuluk ilişkilerimiz iyi olsa da zorlanıyoruz bazen. Mazgallar su için yapıldı ama çok kötü oldu. Çünkü kokuya sebep oluyor ve bu kokuya dayanılmıyor...”

“Yaşlı olarak zorlandığım şeyler var... 77 yaşımdayım ve bazen odadan odaya geçerken zorlanıyorum. **Yaşlılara uygun değil**. Tuvalet kullanımında zorlanıyorum...”

“...Hırsızlık olayları olduğunu duydum. Ben korkmam ama bu **güvenlik** sorunu çözülmeli.

“Ben tek kalmama rağmen zor. **Alan yetersiz**. Sığınmıyorum. Hareket alanları çok dar. Kolayca hareket edemiyorum. **Tezgah küçük**...”

“Yemek masası sandalye aldım. Dolap da aldım...”

Depolama alanı yetersiz

“... **yaşam tarzı**ımıza asla uygun değil. Biz 6 kişiyiz. Çocuklarımızla kalıyoruz. Önceden bu kadar sıkışık değildi. Tabi ki eski hayatımızı özledik ve burası uygun değil. Ama buna da şükür.”

“İskenderun çok yağış alan ilçe. Maalesef yaşamak zorundayız. Biz depremden sonra ilk başlarda çadırda kaldık. Burası çadıra göre çok lüks. Ama maalesef **iklim**e göre uygun değil. Ya çok sıcak ya da çok soğuk oluyor.”

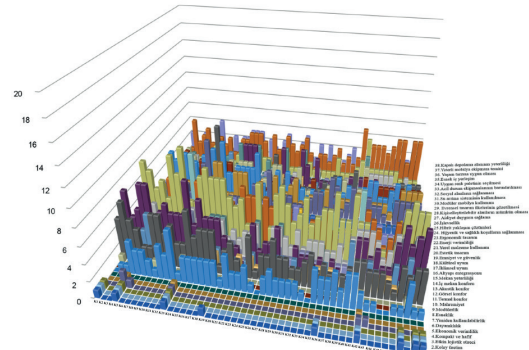
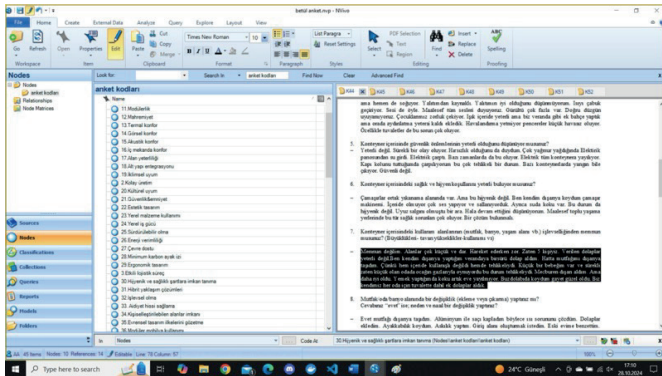
“Sürekli bir olay oluyor. **Hırsızlık** olduğunu da duydum. Ayrıca yangın falan da oluyor. Yangın ekipmanları, **acil durum ekipmanı** eklenmeliydi konteynera.”

“... Deprem sonrası psikolojik olarak etkilendik burası bize ilk başlarda soğuk geldi. Kendimizce değiştirdik. Bize göre bir yaşam oluşturduk. Yerdeki döşemeyi değiştirdik. Mobilyaları değiştirdik kendimiz yeni aldık... Pencereler **yetersiz havalandırma** zor oluyor.”

Şekil 9: Yarı yapılandırılmış anket verilerinin analizi
Figure 9: Analysis of semi-structured questionnaire data

Görüşmelerden elde edilen veriler, NVivo yazılımı kullanılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik çözümleme sürecinde, Creswell (2013)'ün önerdiği veri analiz sarmalı aşamaları takip

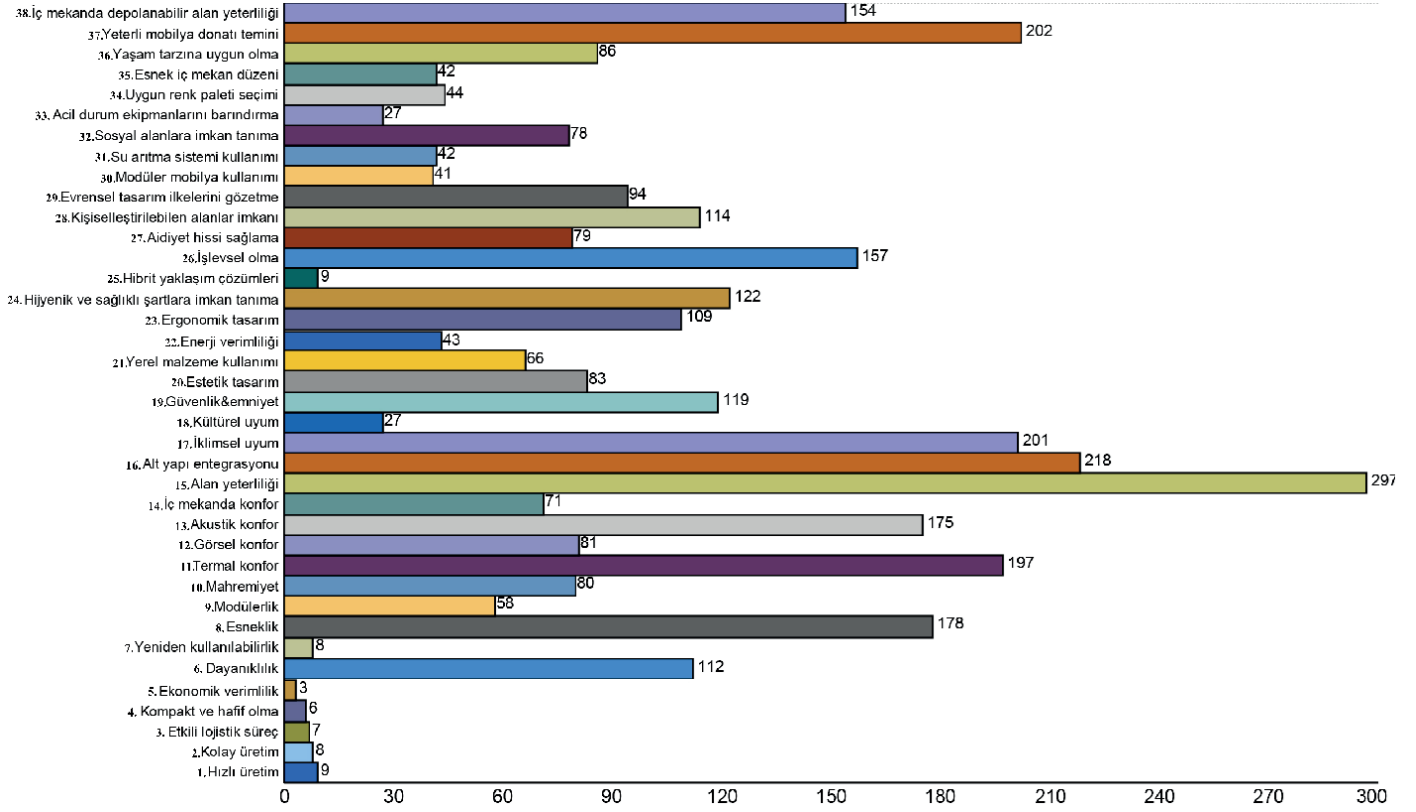
edilmiş; bu doğrultuda, ilk aşamada 52 adet görüşme formu “.doc” formatında NVivo programına aktarılmıştır. Şekil 10'da NVivo program ara yüzü ve içerik analizinde kullanılan süreç görselleştirilmiştir.

Şekil 10: NVivo programında verilere dair ara yüz
Figure 10: Interface for data in NVivo program

Kodlama sürecinde, belirlenen kodların sistematik bir şekilde analizi gerçekleştirilmiş ve NVivo'nun sunduğu analiz ile görselleştirme araçlarından yararlanılarak kodlar

arasındaki ilişkiler ortaya konmuştur. Ayrıca, görüşme formlarında belirlenen kodların dağılımı ve sıklığı Şekil 11'de gösterilmektedir.

Şekil 11: Görüşme formlarında kodların dağılımı ve sıklığı
Figure 11: Distribution and frequency of codes in interview forms

Şekil 11’de afetzedelerle yapılan görüşmeler sonrası kodların dağılımı ve sıklığıyla geçici barınma birimlerinde öne çıkan temel problemler tespit edilmiştir. Elde edilen verilerle, belirlenen temel sorunlar aşağıda sunulmuştur:

- **Barınma Alanlarının Yetersizliği:** Afetzedeler, mevcut konteyner alanlarının günlük yaşam ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz olduğunu belirtmişlerdir (297 kez). Daha geniş yaşam alanlarına duyulan ihtiyaç sıkça dile getirilmiştir.
- **Altyapı Entegrasyonu:** Gider tıkanıklıkları, koku oluşumu ve konteynerin sürekli sallanması gibi altyapı problemleri sıklıkla rapor edilmiştir (218 kez).
- **Mobilya ve Donatı Yetersizliği:** Sağlanan mobilyaların ve donatıların yetersiz olduğu, temel ihtiyaçları karşılamadığı ifade edilmiştir (202 kez).
- **İklimsel Uyum Eksikliği:** Konteynerlerin malzeme yapısının iklim koşullarına uygun olmadığı belirtilmiştir (201 kez). Yaz aylarında aşırı sıcak, kış aylarında ise yetersiz ısı yalıtımı nedeniyle iç mekânda yaşamının zorlaştığı ifade edilmiştir.
- **Termal Konfor Eksikliği:** Isı dengesinin sağlanamadığı, kışın ek ısıtıcılarla bile yeterli ısınmanın mümkün olmadığı, yazın ise aşırı sıcak nedeniyle klimaların yetersiz kaldığı belirtilmiştir (197 kez).
- **Akustik Konfor Eksikliği:** Dış mekân seslerinin (yağmur, dolu vb.) yüksek oranda duyulduğu ve iç mekânda ses izolasyonunun yetersiz olduğu rapor edilmiştir (175 kez).
- **Mekânsal Esneklik Eksikliği:** Konteynerlerin büyütme veya küçültme imkânlarının kısıtlı olduğu ve mekânsal kullanım açısından esneklik sunmadığı ifade edilmiştir (178 kez).

- **İşlevsellik Sorunları:** Konteynerlerin dar yapısı nedeniyle günlük aktivitelerin gerçekleştirilmesinde kısıtlamalar yaşandığı belirtilmiştir (157 kez).
- **Depolama Alanı Yetersizliği:** Özellikle mutfak eşyalarının dışarıda kalması ve dolap ya da mutfak modüllerinin ihtiyacı karşılamadığı dile getirilmiştir (154 kez).
- **Kişiselleştirilebilir Alan Eksikliği:** Bireylerin kişisel alan oluşturma imkânının bulunmadığı vurgulanmıştır (114 kez).
- **Dayanıklılık Sorunları:** Konteynerlerin rüzgâr, yağmur ve kar gibi hava koşullarına karşı yeterince dayanıklı olmadığı belirtilmiştir (112 kez).
- **Ergonomik Tasarım Eksikliği:** Konteynerlerin engelli, yaşlı ve çocuklar için ergonomik olmadığı ve günlük yaşamda çeşitli zorluklara yol açtığı belirtilmiştir (109 kez).
- **Güvenlik ve Emniyet Açıkları:** Yangın, su baskını ve hırsızlık gibi risklere karşı konteynerlerin yeterli güvenlik önlemlerine sahip olmadığı ifade edilmiştir (119 kez).
- **Hijyen ve Sağlık Sorunları:** Altyapı problemlerinin kötü koku oluşumuna sebep olduğu, konteyner malzemelerinin hijyen koşullarını sağlamadığı ve kirli su kullanımının sağlık problemlerine yol açtığı belirtilmiştir (122 kez).
- **Aidiyet Hissi Eksikliği:** Konteynerlerin soğuk ve ruhsuz bir görünüme sahip olduğu, bu nedenle bireylerde aidiyet hissi oluşturmada dile getirilmiştir (79 kez). Bu eksikliği gidermek için afetzedeler konteynerleri çiçekler, saksılar ve çerçevelerle kişiselleştirmeye çalışmışlardır.
- **Sosyal Alan Eksikliği:** Konteyner yerleşkelerinde bireyler arasındaki etkileşimi artıracak sosyal alanların oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir (78 kez).

- **İç Mekân Konfor Eksikliği:** İç mekânda konforun sağlanamadığı ve ortamın yaşanabilirlik açısından yetersiz olduğu belirtilmiştir (71 kez).
- **Yerel Malzeme Kullanımı Sorunu:** Konteynerlerin yerel malzemelerle üretilmesi gerektiği ve bu durumun maliyetleri azaltarak süreci hızlandırabileceği ifade edilmiştir (66 kez).
- **Modülerlik Eksikliği:** Konteynerlerin kişi sayısına göre uyarlanabilir bir yapıya sahip olması gerektiği belirtilmiştir (58 kez).
- **Estetik Tasarım Eksikliği:** Konteynerlerin görsel olarak estetikten uzak, tekdüze ve monoton bir yapıya sahip olduğu dile getirilmiştir (83 kez).
- **Mahremiyet Eksikliği:** Konteynerlerde ses yalıtımının yetersiz olduğu, kişisel alanların sınırlı olması nedeniyle bireylerin ek perdeler veya panolar kullanarak mahremiyet sağlamaya çalıştıkları belirtilmiştir (80 kez).
- **Görsel Konfor Sorunları:** Konteynerler arasındaki mesafenin yetersiz olması nedeniyle mahremiyetin olumsuz etkilendiği, doğal ışık alımının sınırlı olması ve yapay ışık kullanımının gözü rahatsız ettiği ifade edilmiştir (81 kez).
- **Diğer Bulgular:** Hızlı üretim (9 kez), Hibrit yaklaşım çözümleri (9 kez), Yeniden kullanılabilirlik (8 kez), Etkili lojistik süreçler (7 kez), Kompakt ve hafif olma özellikleri (6 kez), Ekonomik verimlilik (3 kez) gibi konular daha az sıklıkla dile getirilmiş ancak dikkate alınması gereken unsurlar olarak değerlendirilmiştir.

4. İRDELEMELER

Afetzedelerle yapılan görüşmeler ve anket sonuçları, geçici barınma birimleri olarak kullanılan konteynerlerde çeşitli mekânsal, teknik, çevresel ve sosyal sorunların bulunduğunu göstermektedir. Bu sorunlar hem fiziksel altyapı hem de kullanıcı deneyimi açısından değerlendirilmiştir. Bulgular, konteynerlerin sadece geçici barınma ihtiyacını karşılamak için tasarlandığını ancak yaşam kalitesini sürdürülebilir kılacak unsurların büyük ölçüde göz ardı edildiğini ortaya koymaktadır. Konteynerlerin barınma alanı açısından yetersizliği, kullanıcıların temel yaşam faaliyetlerini sürdürmesini zorlaştırmaktadır. Özellikle geniş aile yapıları için mevcut mekânsal düzenin yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, yaşam alanlarının genişletilebilir ve kullanıcı ihtiyaçlarına göre uyarlanabilir bir yapıda olmaması, konteynerlerde uzun süre yaşamak zorunda kalan bireyler için önemli bir sorun teşkil etmektedir. Buna ek olarak, kullanıcıların konteyner içindeki hareket alanının kısıtlı olması, günlük yaşam aktivitelerini gerçekleştirirken ergonomik zorluklar yaşamasına neden olmaktadır. Altyapı entegrasyonu sorunları, özellikle gider tıkanıklıkları, atık yönetimi eksiklikleri ve konteynerin stabilitesine ilişkin olumsuz geri bildirimlerle dikkat çekmektedir. Bu bulgular, geçici barınma birimlerinde altyapı planlamasının yeterince etkin yapılmadığını ve uygulamada çeşitli aksaklıklar yaşandığını göstermektedir. Özellikle altyapıdaki eksikliklerin kullanıcı deneyimi üzerinde doğrudan bir etkisi olduğu gözlemlenmiş, konteynerlerin konfor seviyesini ciddi şekilde düşürdüğü rapor edilmiştir. İklimsel ve termal konfor eksiklikleri, konteynerlerin malzeme yapısının bulunulan coğrafi bölgenin iklim koşullarına uygun olarak tasarlanmadığını ortaya koymaktadır. Kullanıcılar yaz aylarında aşırı sıcak, kış aylarında ise yetersiz ısı yalıtımı

nedeniyle yaşam alanlarının sürdürülebilirliğinin zorlaştığını belirtmiştir. Bu durum, yalnızca konfor açısından değil, enerji verimliliği ve sürdürülebilirlik açısından da olumsuz bir tablo ortaya koymaktadır. Konteynerlerde kullanılan yalıtım malzemelerinin kalitesiz olması, ek ısıtma ve soğutma araçlarının kullanımını zorunlu hale getirmektedir. Akustik konfor eksikliği, konteynerlerin dış ortam seslerini yeterince izole edemediğini göstermektedir. Özellikle yoğun yağmur, dolu gibi hava olayları sırasında iç mekânda gürültü seviyesinin önemli ölçüde arttığı belirtilmiştir. Ayrıca, konteynerler arasındaki ses yalıtımının yetersiz olması, bireylerin özel alan oluşturmalarını engellemekte ve mahremiyet algısını olumsuz etkilemektedir. İşlevsellik ve mekânsal esneklik sorunları, konteynerlerin yapı özelliklerinden dolayı kullanıcı ihtiyaçlarına göre düzenlenemediğini göstermektedir. Özellikle, konteyner iç mekanlarının belirli bir aile yapısına ya da bireysel kullanıma göre şekillendirilememesi, kullanıcı memnuniyetini düşürmektedir. Modüler bir tasarım anlayışının benimsenmemesi, konteynerlerin genişletilebilir veya küçültülebilir olmasını engellemekte, bu da uzun vadede kullanıcı adaptasyonunu zorlaştırmaktadır.

Depolama alanı eksikliği, mutfak ve yaşam alanlarında temel eşyaların konumlandırılmasını zorlaştırmakta ve mekânsal düzensizliğe yol açmaktadır. Özellikle mutfak ekipmanlarının yerleştirilmesinde ciddi sorunlar yaşandığı belirtilmiştir. Bu durum, kullanıcıların ek depolama çözümleri üretmesine yol açarken iç mekânda düzensizliğe ve karmaşaya sebep olmaktadır. Kişiselleştirme ve aidiyet hissi eksikliği, konteynerlerin yalnızca geçici bir barınma çözümü olarak tasarlandığını ve bireylerin kendilerini bu alanlara ait hissetmelerini sağlayacak unsurların göz ardı edildiğini göstermektedir. Psikolojik olarak kullanıcılar, standart ve tekdüze konteynerlerde aidiyet duygusu geliştirmekte zorlanmaktadır. Kullanıcılar, yaşam alanlarını daha sıcak ve yaşanabilir kılmak adına çeşitli kişisel dokunuşlar yapmaya çalışsa da konteynerlerin temel tasarım eksiklikleri bu ihtiyacı karşılamada yetersiz kalmaktadır. Güvenlik ve dayanıklılık sorunları, konteynerlerin doğa kaynaklı afetler, hava koşulları ve dış tehditler karşısında yetersiz bir koruma sunduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle yangın, su baskını ve hırsızlık gibi risklere karşı alınan önlemlerin yetersiz olduğu vurgulanmıştır. Malzeme kalitesinin düşük olması, rüzgâr, yağmur ve kar gibi doğal etkilere karşı konteynerlerin hızlıca deformasyona uğramasına neden olmaktadır. Hijyen ve sağlık sorunları, konteynerlerin iç ve dış mekân hijyenini sağlamada eksiklikler içerdiğini, altyapı kaynaklı kötü koku oluşumunun ve kirli su kullanımının sağlık riskleri doğurduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle su ve atık yönetimi sistemlerinin yetersizliği, sağlık açısından ciddi tehditler oluşturmaktadır. Sosyal alan eksikliği, konteyner yerleşkelerinde bireyler arası etkileşimi artıracak ortak kullanım alanlarının yeterli seviyede tasarlanmadığını göstermektedir. Toplumsal dayanışmanın ve sosyal ilişkilerin sürdürülebilmesi açısından bu tür mekânların eksikliği, bireylerin yalnızlık ve izole olma hissini artırmaktadır. Son olarak, modülerlik eksikliği, yerel malzeme kullanımı ve estetik tasarım yetersizliği, konteynerlerin kullanıcı ihtiyaçlarına göre esneklik sunmadığını, üretim süreçlerinde yerel malzemelerden yeterince yararlanılmadığını ve görsel tasarım açısından monoton bir yapı sergilediğini göstermektedir. Özellikle estetik kaygının göz ardı edilmesi, kullanıcıların konteynerleri yalnızca zorunlu bir barınma birimi olarak görmelerine neden olmaktadır. Genel olarak,

elde edilen bulgular geçici barınma birimlerinde mekânsal yeterlilik, altyapı entegrasyonu, konfor koşulları, güvenlik, kişiselleştirme ve sosyalleşme olanakları açısından çeşitli eksikliklerin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle uzun vadeli kullanım göz önüne alındığında, mevcut konteynerlerin kullanıcı ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığı ve alternatif barınma çözümlerinin geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

5. SONUÇLAR

Bu çalışmada, 6 Şubat Kahramanmaraş depremleri sonrası afetzedeler için sağlanan konteyner yaşam alanlarının barınma koşulları detaylı bir şekilde incelenmiş, yapılan anket ve görüşmeler doğrultusunda temel sorunlar belirlenmiştir. Konteynerlerin afetzedelerin temel gereksinimlerini karşılamada çeşitli eksiklikler içerdiği tespit edilmiştir. Bulgular, mekânsal yeterlilik, altyapı entegrasyonu, termal ve akustik konfor, işlevsellik, güvenlik, hijyen ve sosyal alanların varlığı gibi kritik faktörler açısından mevcut konteynerlerin yetersiz kaldığını göstermektedir.

Özellikle yaşam alanlarının kısıtlı olması, altyapı sistemlerinde yaşanan sorunlar, ısı ve ses yalıtımının yetersizliği, esnek ve modüler tasarım eksikliği gibi sorunlar, konteynerlerin uzun vadeli bir barınma çözümü olarak sürdürülebilir olmadığını ortaya koymaktadır. Kullanıcı deneyimlerinden elde edilen veriler, konteynerlerin yalnızca geçici barınma ihtiyacına yönelik tasarlandığını, ancak uzun süreli kullanımda çeşitli mekânsal ve ergonomik problemlere yol açtığını

göstermektedir. Termal ve akustik konforun sağlanamaması, güvenlik eksiklikleri ve depolama alanlarının yetersizliği, konteynerlerde yaşamının bireyler üzerinde fiziksel ve psikolojik olumsuz etkiler yarattığını ortaya koymaktadır. Çalışma sonuçları, afet sonrası barınma çözümlerinin yalnızca acil barınma ihtiyacını karşılamakla sınırlı kalmaması gerektiğini, uzun vadede kullanıcıların yaşam kalitesini artıracak sürdürülebilir, dayanıklı ve esnek mekânsal çözümler sunması gerektiğini vurgulamaktadır. Özellikle modüler tasarımların benimsenmesi, yerel malzemelerin kullanımı, enerji verimliliğinin artırılması ve sosyal alanların oluşturulması, gelecekte daha etkin barınma birimleri geliştirilmesi açısından önemli tasarım ilkeleri olarak değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, afet sonrası geçici barınma birimlerinin tasarım süreçlerinin, yalnızca fiziki barınma ihtiyacına odaklanmaktan ziyade kullanıcı deneyimini, konfor kriterlerini ve mekânsal esnekliği gözeterek bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Afet sonrası yaşam alanlarının iyileştirilmesine yönelik önerilerin, kısa vadeli çözümlerle beraber uzun süreli kullanım senaryolarını da dikkate alan, sürdürülebilir ve kullanıcı odaklı yaklaşımlarla ele alınması gerekmektedir. Bu doğrultuda, gelecekteki geçici barınma birimlerinin daha yaşanabilir, dirençli ve insan odaklı mekanlar olarak tasarlanması, afetzedelerin yaşam kalitesini artırmaya yönelik önemli bir adım olacaktır. Kısa, orta ve uzun vadede önerilerle yapılacak iyileştirmelerin temel sorunların çözümüne katkı sağlayacağı açıktır.

TEŞEKKÜR

Çalışmanın tamamlanmasına katkı sağlayan İskenderun AFAD+ATAKAŞ Konteyner kentinde ilgili görevlilere ve ankete katılan afetzedelere teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- Acerer S., 1999. Afet Konutları Sorunu ve Deprem Örneğinde İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 197 s.
- AFAD, 2012. Afet Raporu- Van Depremi, T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Erişim adresi: <https://www.afad.gov.tr/afet-raporu---van-depremi#>.
- AFAD, 2018. Türkiye'de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri / Disaster Management and Natural Disaster Statistics in Turkey, T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Erişim adresi: https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35429/xfiles/turkiye_de_afetler.pdf.
- AFAD, 2023. 06 Şubat 2023 Pazarcık-Elbistan Kahramanmaraş (Mw: 7.7– Mw: 7.6) Depremleri Raporu, T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Erişim adresi: https://deprem.afad.gov.tr/assets/pdf/Kahramanmara%C5%9F%20Depremi%20%20Raporu_02.06.2023.pdf.

- Aman D.D., 2019. Olası Marmara depreminde toplanma alanları yer seçim kriterlerinin belirlenmesi: istanbul bağcılar örneği, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 377s.
- Ates E., 2024. The Effect of Earthquakes on International Trade: The Example of the 6 February 2023 Kahramanmaraş Earthquakes, Turk Deprem Arastirma Dergisi 6(1), 236-250, <https://doi.org/10.46464/tdad.1454177>.
- Aydin S., Sahin A., Macit M., Aksakal E., 2024. A Review and Evaluation of the Coordination Processes of Humanitarian Aid Sent After the Kahramanmaraş Earthquakes on February 6, 2023, Turk Deprem Arastirma Dergisi 6(1), 181-214, <https://doi.org/10.46464/tdad.1437829>.
- Bazeley P., Jackson K., 2013. Qualitative Data Analysis with NVivo, Thousand Oaks, CA: Sage Publications Ltd.
- Cambridge Dictionary, 2025. Erişim adresi: <https://dictionary.cambridge.org>.

- Can İ., Saka E.A., 2022. Deprem sonrası geçici barınma birimleri için alternatif bir çözüm önerisi: WikiGEB, Online Journal of Art and Design 10 (29), 115-125.
- Creswell J.W., 2013. Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing among Five Approaches (3rd ed.), Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Dağhan M., 2023. Afet sırası ve sonrası geçici barınma sürecinin fram ile incelenmesi: Elazığ kültür park örneği, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Elazığ, 170s.
- DOĞAKA, 2022. Afet Durumu ve Yerleşime Uygunluk, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) Erişim adresi: [http://www.dogaka.gov.tr/Icerik/Dosya/www.dogaka.gov.tr_238_GN4B05YM_TR63_Bolgesinin Afet Durumu_ve_Yerlesime_Uygunlugu.pdf](http://www.dogaka.gov.tr/Icerik/Dosya/www.dogaka.gov.tr_238_GN4B05YM_TR63_Bolgesinin_Afet_Durumu_ve_Yerlesime_Uygunlugu.pdf).
- DRMKC-INFORM, 2025. Results and Data, European Commission DRMKC-INFORM, Erişim adresi: <https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/inform-index>.
- EM-DAT, 2024. Emergency Events Database, Erişim adresi: <https://public.emdat.be/data>.
- Erkoç T., Bardan B., Hamzaçebi G., 2000. Deprem Nedir?, T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 1s.
- Gökçe O., Özden Ş., Demir A., 2008. Türkiye’de Afetlerin Mekansal ve İstatistiksel Dağılımı Afet Bilgileri envanteri, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü Afet Etüt Ve Hasar Tespit Daire Başkanlığı, Erişim Adresi: https://www.afad.gov.tr/kurumlar/AFAD.gov.tr/3491/xfiles/abep_kitap_matbaa_final_04122008_small.pdf.
- Habitat II, 1996. Türkiye Ulusal Rapor ve Eylem Planı, İstanbul, Haziran, 36-106
- Karataş Z., 2015. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 1(1), 62-80.
- Koçan N., Sürün S., 2020. I. Derece Deprem Kuşağında Yer Alan Balıkesir-Burhaniye Kenti İçin Deprem Parkı Önerisi, Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi, 9(1), 14-31.
- Kuterdem K., Akın D., Nurlu M., 2009. Afet Zararlarının Azaltılmasında Birleşmiş Milletler Kaynaklı Çalışmalar ve 2005-2015 Yılları Arasında Bir Yol Haritası olarak Hyogo Çerçeve Eylem Planı, Türkiye’nin Afet Yönetimi 11. Yuvarlak Masa Toplantısı, Ankara: ODTÜ.
- Limoncu S., 2004. Türkiye’de afet sonrası sürdürülebilir barınma sistemi yaklaşımı, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 135 s.
- Limoncu S., Bayülgen C., 2005. Türkiye’de Afet Sonrası Yaşanan Barınma Sorunları, Megaron, YTÜ Mim. Fak. e-Dergisi 1(1), 18-27.
- Maçın K.E., Demir İ., 2018. Kentsel Dönüşüm Sürecinde İstanbul’da İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Yönetimi, Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 9 (2018), 188-201.
- Mimarlar Odası, 2023. Mimarlar Odası 6 Şubat 2023 Depremleri Raporu-2: Tespitler Değerlendirmeler Öneriler. Türk Mühendisler ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Mimarlar Odası, Erişim adresi: <https://www.tmmob.org.tr/sites/default/files/modepremrapor2.pdf>.
- Özdemir M., 2010. Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir çalışma, Eskişehir Osmangazi üniversitesi sosyal bilimler dergisi 11(1), 323-343.
- Renee Pearce L.D., 2000. An integrated approach for community hazard, impact, risk and vulnerability analysis: HIRV (Doctoral dissertation), Vancouver: The University of British Colombia.
- SBB, 2023. 2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Erişim adresi: <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaraş-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>.
- Tanrıverdi Kaya A., Polat H., Özgan E., 2018. Disaster Resistant Planning and Selection of Residential Areas; Duzce Example, International Symposium on Natural Hazards and Disaster Management, 592-601.
- Tarakçı B.İ., Ertas Beşir Ş., Seyfettinoğlu M., 2024. The Effectiveness Of Disaster Management And Temporary Shelter Units: Examples From Around The World And Turkey IX. International Social Sciences Congress, September 27-29, 2024, Ankara, Türkiye, 1048 1068, Erişim adresi: <https://asescongress.com/wp-content/uploads/2024/09/SOSYAL-KONGRE-PROGRAMI-.pdf>.
- Tarakçı B.İ., Kavut İ.E., 2024. Self-Identification Phenomenon in A Temporary Shelter Unit After A Disaster: AFAD Containers, Journal of Architectural Sciences and Applications 9(2), 987-1014.
- TDK, 2025. Türk Dil Kurumu Sözlükleri, Türk Dil Kurumu (TDK), Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>.
- Usta G., 2023. Dünya’da meydana gelen afetlerin istatistiksel olarak analizi (1900-2022). Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(1), 172-186.
- Uysal Gezer A.N., Ince H.H., 2024. Examination of the Amendments to the Urban Transformation Law after the 6 February 2023 Kahramanmaraş Earthquakes; Innovations, Implementation Process, Turk Deprem Arastirma Dergisi 6(2), 420-433, <https://doi.org/10.46464/tdad.1472546>.
- Uzut H., 2016. Deprem sonrası geçici barınma ünitelerinin görsel ve yarışma proje örnekleri üzerinden incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 156 s.

Ünal B., Akın E., 2021. Geçici Afet Konutlarının Ortopedik Engellilerin Erişilebilirliği Açısından İrdelenmesi, Sanat ve Tasarım Dergisi, (27), 473-495.

Yanılmaz S., Gürel E., Kartal O.V., Çam A., Turan M., 2019. Toplum Tabanlı Afet Yönetimi Çerçevesinde Barınma Risk Analizi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(67), 1114-1123.

Yıldırım A., Şimşek H., 2008. Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayınları.

ARAŞTIRMA VERİSİ (Research Data)

Bu araştırmanın verileri, 6 Şubat 2023 depremini doğrudan deneyimleyen, afetin etkilediği 10 bölgeden biri olan Hatay/İskenderun AFAD konteyner kentinde ikamet eden, 18 yaş ve üzeri, sözlü ifade yetisine sahip bireylerden elde edilmiştir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI / İLİŞKİSİ (Conflict of Interest / Relationship)

Araştırma kapsamında herhangi bir kişiyle ve/veya kurumla çıkar çatışması/ilişkisi bulunmamaktadır.

YAZARLARIN KATKI ORANI BEYANI (Author Contributions)

- Çalışmanın tasarlanması (Designing of the study): B.İ.T.
- Literatür araştırması (Literature research): B.İ.T.
- Saha çalışması, veri temini/derleme (Fieldwork, collection/ compilation of data): B.İ.T.
- Verilerin işlenmesi/analiz edilmesi (Processing/analysis of data): B.İ.T., İ.E.K.
- Şekil/Tablo/Yazılım hazırlanması (Preparation of figures/ tables/software): B.İ.T.
- Bulguların yorumlanması (Interpretation of findings): B.İ.T., İ.E.K.
- Makale yazımı, düzenleme, kontrol (Writing, editing and checking of manuscript): B.İ.T., İ.E.K.

ETİK KURUL İZNİ (Ethics Committee Approval)

Bu makale, Betül İrem TARAKÇI tarafından Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Anabilim Dalı'nda, Doç. İsmail Emre KAVUT danışmanlığında yürütülen “Afet Sonrası Geçici Barınma Birimlerine Yönelik Tasarım ve Değerlendirme Parametrelerin Belirlenmesi: İyileştirme Temelli Öneriler” başlıklı Doktora Tezine dayanmaktadır.

Araştırmada etik kurul onayı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'ndan 10 Mayıs 2024 tarihli ve 11/7 numaralı karar ile saha çalışmaları için alınmıştır.